

De Vipera. CAP. IX.

SI quem momordit Vipera, corpus illius intumescit ac vehementer inarescit, subalbidumque colorē concipit. Sanies è vulnere promanat, primùm subpinguis, mox verò eruenta: tandēque pustulæ, quales in ambustis, erumpunt. Accedit hīs vlcus depascēs, quod in proximas partes omnes serpit: nec inodò summam cutem occupat, sed & altiùs intrò subit. Gingivæ quoque cruentantur, & hepar inflāmatione prenditur. His insuper tormina biliosque vomitus accedunt, præteræque tremor, sopor, vrina difficultas & frigida exudatio.

De Scytale & Amphibæna.

CAP. X.

CONSIMILIA eueniunt iis qui à Scytale & Amphibæna demorsī sunt, eadēque ferè auxiliantur: quamobrem genus hoc veneni propriam descriptionem sortitum non est, neque etiam illam exigere visum est.

De Dryina. CAP. XI.

ADRYINA morsis graues vehementēque incidunt dolores, parsque ipsa affecta in pustulas attollitur, è quibus sanies aquosā profunditur. Quinetiam stomachi rosiones torminæque consequuntur.

De Hemorrhoo. CAP. XII.

AB Hemorrhoo demorsis vehementes cruciatus accidunt: quorum continuatio, contracta penitusque frigosa corpora reddit. Ex plaga copiosus cruor effluit, & quacunque alia corporis parte cicatrix vlla fuerit, ea quoque sanguis emanat. Quin & excrementa cruenta reiciuntur, concretumque in grumos sanguinem representant: sic denique affecti sanguinem tum ex pulmone cum tussi, tum etiam vomitione reiciunt, neque iis vlla reperiri medicina potest.

De Dipsade. CAP. XIII.

ADIPSAD E percussos ardor habet intolerabilis, virgetque sitis vsque eò pertinax, vt neque restingui possit, neque vlllo tempore intermitrat. Quin & quantumuis potum ægri ore pleno assatim hauserint, perinde tamen sitiunt, quasi antea potus nihil assumpsissent, proindeque tandem propter assiduam potationem toto corporis habitu similes hydropicis euadunt: hac de causa dipsas, etiam presteris & causi cognomina meruit.

De Natrice. CAP. XIII.

ANATRICE demorsis vulnus dilaturatur, ampliaturque, simul etiam liuescens. Quin & sanies ex eo copiosa, eaque atra & putida, qualis ab vlcere depascente, manat.

De

De Cenchro. CAP. XV.

CENCHRI morsum, qui quidem viperino similis est, putridum vlcus consequitur, ac vndique diffluunt carnes, quæ prius velut in aqua inter cutem intumuerat. Quin & isti, veterno altoque sopore corripuntur. Iisdem iecur, vesicam & colon intestinum malè affici Erasistratus asserit: siquidè dissectis corporibus isthæc viscera quodammodo corrupta deprehenduntur.

De Ceraſte. CAP. XVI.

ACERASTE demorsis pars in tumorem attollitur, cum duritia & pustularum eruptione. Profluit è plaga sanies, modò atra, modò quadantenus pallida: totus verò corporis habitus fuluescit: ipsum quoque genitale arrigitur, mens labat, & oculis caligo superuenit: tandè que neruorum distensione prehensi commoriuntur.

De Aspide. CAP. XVII.

AB Aspide commorsis vulnus perquam exiguum, quasi ab adacta acu, citra tumorem conspicitur. Sanguis non ita copiosus, inò perpaucus, idè que ater, extillat: ac derepentè acies oculorum hebetatur: totòq; corpore dolor multiplex, sed omnino leuis & non sine voluptate consequitur. Quapropter rectè Nicander cecinit: --at vir perit absque dolore. Color minimè constat, at

potius malignè virescit : accedit exigua stomachi rosio: frons assiduè reuellit: palpebræ sine sensu conuiuent, veluti vrgente somno : atque inter hæc vix interposito die triente mors ipsaprehendit.

De Basilisco seu Regulo. CAP. XVIII.

ERASISTRATVS, in libro qui de medicaminibus ac venenis inscribitur, de vocato Basilisco ad verbum ita scribit: Cùm morderit Basiliscus, vulnus ad auri colorem efflauescit, &c. Cæterùm istæ ferè sunt notæ, quæ plerorunquè virulentorum animalium ictus morsusve comitantur. Proinde superest vt ad medendi rationem transeamus : ac primùm communia, quoad eius fieri poterit, curationis præcepta tradamus.

Communis vulnerum à venenatis animalibus inflictorum curatio.

CAP. XIX.

ORS quidem suctio aduersus quemuis virulenti animalis ictum conuenit. Surgentem verò oportet minimè ieiunum esse, sed & priùs cibum sumpsisse & os vino colluisse, prætereaq; dū vulnus exugit, olei paucillū ore continere. Ipse autem locus spōgia fouendus, deindèq; scarificandus: sed vulnucula altiùs imprimere expedit, quò fœliciùs virosa materies è profundo reuocetur. Verumenimverò carniq; circinatio sectioque, scari-

scarificatione ipsa longè potentiùs opitulantur. Priuatim siquidem hæc duo secum afferunt commoda: vnum, quòd virus è loco tollitur: alterum, quòd eius veneni pars, quæ iam ad interiora peruaserat, cum multo copiosòque sanguine excernitur. At si locus circinationem handquaquam admittat, cucurbitulæ cum largiore flamma affigendæ sunt. Quòd ad vstionem spectat, de ea iam antè inter rabiosorum remedia disseruimus. Si verò iccta pars, vtpote extrema, sectionem commodè admittat, præsertim in omnium serpentium moribus, vti aspidis, cerastæ similiùmque, ea proculdubiò amputanda est. Porro ceu antè memoratis remediis leniora blâdioraq; meritò censentur, quæ epithemata vocant. Imponatur ergo sarmentitius cinis aut ficulneus, cû lixiuo percolato subactus, addito garo & acri saltamento. Porri quoq; cepe & allia modò quàm minutissimè trita illinatur, modò cremata vulneribus adhibeantur. Iuuant & pulli gallinacei bipartito secti, & protinùs dum maximè calèt percusso loco appliciti. Neque desunt qui iis ceu discordia quadã naturali cû veneno pugnantibus vsi fuerint: verùm in pròptu est eiusce remedij ratio. Gallinæ siquidem calida natura præditæ sunt, argumento quòd deuoratum certissimum virus conficiunt, &

aridissima quæque semina consumunt: interdum & arenas calculosque deuoratos molliunt atque dissoluunt. Itaque animantis admoti natiuo calore adiuuus spiritus ab icta parte impetum capessens, simul & semel venenum exigit. Neque nos fugit, quid apud Ægyptios in eiusmodi casu fieri soleat. Dum spicas metunt, ollam picis paratam habent, & appensam ollæ fasciam. Tunc enim à serpentibus sibi maximè timent; tum propter æstuosam anni tempestatem, tum quod opacis abditi cauernis densoque aruorum cespite delitescunt: plurima verò & infestissima è venenatis animalibus Ægyptus in campestribus alere consuevit. Cùm primum ergo quispiam in pede aliâve parte demorsus fuerit, illicò qui adsunt fasciam in ollam picis immittunt, ac semel aut iterum brachium aut crus paulum supra vulnus obligant, & arctissimè duo è præsentibus vndique constringunt, locumque incidentes quâ circumactus est laqueus, picem instillant: vbi verò sat picis infudisse sibi videntur, laqueum resoluunt, & cepas aliâque memorata adhibent. Quin & citra hæc pix liquida cum sale trito ac feruente illita præsentaneo est auxilio, si modò frequentius deinceps innouetur. Similiter & conuenit cedria, itémque sumum caprinum ex vino deco-

decoctum. Sed & locū aceto calente & calamintha in lotio & aqua marina seu acida muria decocta foueri salutare est. Sunt præter hæc etiam emplastra calidissima simul & acerrima, quæ venenum elicere, euincere, ac etiamnum discutere possunt: cuiusmodi sūt quæ ex sale aut nitro, sinapi & canchry componuntur, de quibus deinceps erit agendum. Erasistratus autem non immeritò eos reprehendit, qui incognita remedia in hunc vsum conscripsere: qualia sunt fel elephanti aut crocodili, sanguis ouæque testudinis, aliaque consimilia. Videntur enim literis nõnulla tradidisse, quæ iuuare possint: ista verò sola lectoribus imposuere. Quamobrem talia repudianda sunt: quippe quæ non nisi facultatib⁹ Regis facillè redimi possint, neque pluribus experimentis fidei faciendæ idoneis comprobari potuerint. Quæ autem ad communem omnium vsum pertinent, quæque paratū facilia sunt, & passim quibuscunque à serpente percussis auxilium ferre queunt, subiungenda videntur. Intubus itaque, erica & astragalus ex aceto pota, contra omnes serpentium morsus auxiliantur. Itidem & asphaltium, ac virentes platanipilulæ in vino diluto coctæ, paliuri decoctū, radix aristolochiæ & cryngij: decoctæ etiam lauri baccæ in cibo sumptæ, piper lar-

X x. j.

gius esitatum, ruta, anethum & cyclaminus: coma porrorum priuatim ex pane, aut allia vel cepæ & salsamentum quàm acerrimum: itémque origani decoctum è vino potum: quinetiam fœniculi, pulegij, calaminthæ porrorumque succus cum melle exsorptus. Et hæc quidem è plantarum genere desumuntur. Quædam verò ab animalibus etiam vtiliter peti solent, veluti cerebella gallinæcorum esitata, & leporinum coagulū ex vino potum: itidem & castorij sextans. Marina quoque testudinis testes assumpti opitulari feruntur. Celebratur & mustela assiccata. Hæc prius exenterata vndiquaque discinditur, ac deinde exiccatur, ex eaque binæ drachmæ cum vino bibuntur. Sed de simplicibus quæ exhiberi solent, hæctenus. Porrò conuenit etiam à serpente percussis purgatio per aluum, vti & sudoris euocatio, & copiosa yrinæ excretio. Extant & compositæ quædam potiones, quæ mira remedia polliceri traduntur: vti quæ cõstat ex opij ac myrrhæ singulis obolis, & piperis drachmis duabus. Ea melle excipiuntur, & instar Ægyptiæ fabæ dantur cum vino. Similiter rutæ syluaticæ seminis, melanthij, cumini Æthiopicij, galbani, aristolochij, pares singulorum portiones tritæ & cum cruce succo subactæ digeruntur in pastillos, quorum singuli drach-

man

nam pendeant: datur verò ex vini hemina
semisse. Hec aduersus omnes ictus commu-
nia sunt. De peculiaribus contra bestiam v-
namquanque venenatam auxiliis deinceps
agendum.

Curatio à Vespis & apibus morforum.

CAP. XX.

INTER venenatorum ictuum inorsum-
ve notas minimè de vespis & apibus spe-
ciatim differuimus: quòd conspicuè omni-
bus forent, neque eximium aut notatu di-
gnum quicquà in iis obseruaretur. Inter re-
media tamen & earum meminisse, non abs-
re fuerit. Igitur aduersus apum vel parumq;
ictus prodest imposta malua & hordeacea
farina cum aceto, itèmq; lac ficulneum i-
ctibus instillatum, denique socus ex muria
aquave marina.

Curatio à Phalangijs morforum.

CAP. XXI.

PHALANGIORVM verò moribus
isthac imponere oportet: ficulneum ci-
nerem adiecto sale trito cum vino subacti,
aut radicem syluestris Punica quàm minu-
tissimè contritam, aut aristolochiam cum
hordei farina & aceto subactam. Ulcera au-
tem aqua maris perfundenda, aut melisso-
phylli decocto, ac eiusedè folia illinèda. Por-
rò balneis perquam frequenter vtendum,

XX. ij.